
O B S A H

O cíli úvodem . . . 7
Jak používat učebnici . . . 8

I UVAŽUJME O MYŠLENÍ . . . 11

1	Od jazyka k myšlení . . . 12
1. 1	Dialog o jazyce . . . 12
1. 2	Svébytnost jazyka . . . 15
1. 3	O jazyce filosofickém . . . 21
1. 4	Blízkost jazyka k myšlení . . . 24
1. 5	Kritické myšlení aneb Debata s otcem . . . 26
1. 6	O myšlení odpudivě . . . 30
2	O pojmu a definici . . . 32
2. 1	Psychologické a logické zkoumání myšlení . . . 33
2. 2	Představa a pojem . . . 35
2. 3	Definice pojmu . . . 36
2. 4	Rozhovor u přijímacích zkoušek aneb Hledání jedné definice . . . 39
2. 5	Definování neznámých, abstraktních a nejasných termínů (Toman, J.) . . . 42
3	O usuzování . . . 43
3. 1	Úsudky induktivního typu . . . 43
3. 1. 1	Úsudek z podobnosti (analogie) . . . 44
3. 1. 2	Úplná indukce výčtem . . . 49
3. 1. 3	Neúplná indukce . . . 50
3. 1. 4	Matematická indukce . . . 53
3. 1. 5	Filosofický problém vědecké indukce . . . 54
3. 1. 6	Statistika a teorie pravděpodobnosti . . . 56
3. 2	Deduktivní úsudky . . . 61
3. 2. 1	Forma a obsah deduktivního usuzování . . . 63
3. 2. 2	Usuzování přímé a nepřímé (sporem) . . . 67
3. 2. 3	Protipříklad . . . 68
3. 2. 4	O smyslu usuzování/K zamýšlení? . . . 70
3. 2. 5	Myšlení (Bocheński, J. M.) . . . 73
4	O důvodech a argumentaci . . . 77
4. 1	Důvod a argument . . . 78
4. 2	Jak se (ne)stát malířem . . . 80
4. 3	Teorie argumentace . . . 85
4. 4	Argumentace ad populum aneb Proč jsou ti němčináři taková dobrotiska? . . . 96
4. 5	Argumentum ad hominem aneb Zápas o kapličku . . . 105
4. 6	Dvanáctero figur zápasu perem čili Příručka písemné polemiky (Čapek, K.) . . . 112

5	Střípky z dějin formální logiky . . .	115
5. 1	Stručný přehled dějin formální logiky . . .	116
5. 2	Sókrates, Platón, Aristoteles . . .	121
5. 2. 1	Dión, neboli O definici . . .	121
5. 2. 2	Hermés, neboli O větách a pravdě . . .	125
5. 2. 3	Klasická analýza výroku . . .	132
5. 2. 3. 1	Logické prvky výroku . . .	132
5. 2. 3. 2	Výroky kladné a záporné . . .	133
5. 2. 3. 3	Převádění výroků na základní tvar . . .	133
5. 2. 3. 4	Jak se ztotožňuje ve výroku subjekt s predikátem? . . .	135
5. 2. 3. 5	Kvantifikace výroků . . .	136
5. 2. 4	Aristotelova teorie sylogismu . . .	137
5. 2. 4. 1	Tři termíny, tři výroky? . . .	137
5. 2. 4. 2	Střední pojem a vyvození . . .	138
5. 3	Zrození novodobé logiky . . .	141
5. 3. 1	Booleova algebra logiky . . .	142
5. 3. 2	Axiomatická metoda . . .	151

II MYSLET RŮZNÝMI ZPŮSOBY . . . 157

6	Logika reklamy . . .	158
6. 1	Dialog . . .	158
6. 2	Kapitoly z novodobých dějin reklamy . . .	160
7	Logika humoru . . .	164
8	Když se chci pobavit aneb Kapitola o novinářích, Přemyslovi a politice . . .	167
9	Logika vlivu a moci . . .	177
10	Logika umění aneb Zpověď malíře naší doby . . .	182
11	Myšlení historiografické . . .	188
11. 1	Tři pohledy na založení University Karlovy . . .	189
11. 2	Anketa o Pilátovi . . .	191
12	Logika ekonomie . . .	194
12. 1	Není jen jedno ekonomické myšlení . . .	194
12. 2	Jan houslista aneb Strategie krátkodobé . . .	200
13	O čísle, Nekonečnu a moderní logice . . .	204
14	Dialogy a úvahy k filosofii logiky . . .	208
14. 1	Hádání o logice . . .	208
14. 2	O filosofii logiky, logice a umění myslit aneb Lesk a bída logiky . . .	210
14. 2. 1	Rozsah pojmu . . .	213
14. 2. 2	Úvaha o obsahu (nejen pojmu) . . .	218
14. 2. 3	Morfé a hýlé (forma a látka) u Aristotela a ve formální logice . . .	222
14. 2. 4	Spor o univerzálie aneb Co student to originál . . .	225
	Orientální příběh místo závěru . . .	233
	Doporučená a použitá literatura . . .	235